

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความรู้ และการปฏิบัติตามสิทธิเด็กของครูชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กของสหประชาชาติ 2532 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและตัวอย่างประชากร

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537 จาก 38 เขตการศึกษา
2. ตัวอย่างประชากร ตัวอย่างประชากรในการวิจัย ได้แก่ ครู และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้ครู 90 คน และนักเรียน 114 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายชั้น (Multi-Stage Random Sampling) ซึ่งมีวิธีการสุ่มดังนี้
 - 2.1 เลือกเขตการศึกษา โดยใช้ร้อยละ 15 จากจำนวน 38 เขต (Gay, 1981 อ้างถึงใน เรืองอุไร ศรีนิลทา, 2535) ด้วยการจับฉลาก ดังนี้ 1. เขตปทุมวัน 2. เขตดุสิต 3. เขตบางซื่อ 4. เขตบางพลัด 5. เขตคลองสาน 6. เขตลาดพร้าว
 - 2.2 นำรายชื่อโรงเรียนใน 6 เขต จากที่สุ่มได้ในข้อ 2.1 แบ่งตามขนาดใหญ่ กลาง เล็ก และสุ่มเลือกโรงเรียน ร้อยละ 15 ของโรงเรียนแต่ละขนาด ในโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 8 โรงเรียน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนที่ได้มา จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนโรงเรียน	จำนวนที่สุ่มมา 15 % (โรงเรียน)
1. โรงเรียนขนาดใหญ่	801 คน ขึ้นไป	12	2
2. โรงเรียนขนาดกลาง	401-800 คน	21	3
3. โรงเรียนขนาดเล็ก	ไม่เกิน 400 คน	17	3
รวม		50	8

2.3 เลือกตัวอย่างประชากรที่ผู้วิจัยสอบถามและสังเกตการสอน คือ ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการเลือกครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2537 ที่เป็นตัวอย่างประชากรในข้อ 2.2 ได้ครูจำนวน 90 คน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	รายชื่อโรงเรียน	จำนวนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (คน)
ใหญ่	1. โรงเรียนวัดสร้อยทอง	12
	2. โรงเรียนวัดจันทรมโสมสร	12
กลาง	1. โรงเรียนเทพวิทยา	12
	2. โรงเรียนวัดบางพลัด	12
	3. โรงเรียนวัดประจักษ์ศิลปาคม	12
เล็ก	1. โรงเรียนวัดชัยมงคล	10
	2. โรงเรียนวัดทองธรรมชาติ	10
	3. โรงเรียนประชาศรัทธาธรรม	10
รวม		90

2.4 เลือกตัวอย่างประชากรที่จะสัมภาษณ์ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537 จากห้องเรียนที่ใช้สังเกตครูผู้สอน โดยการจับฉลากรายชื่อนักเรียนในอัตรา ร้อยละ 15 ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนนักเรียนที่สุ่มมา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	รายชื่อโรงเรียน	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการสุ่ม 15 %
ใหญ่	1. โรงเรียนวัดสร้อยทอง	161	24
	2. โรงเรียนวัดจันทรสโมสร	162	24
กลาง	1. โรงเรียนเทพวิทยา	119	18
	2. โรงเรียนวัดบางพลัด	116	17
	3. โรงเรียนวัดประหาระปือธรรม	85	13
เล็ก	1. โรงเรียนวัดชัยมงคล	27	4
	2. โรงเรียนวัดทองธรรมชาติ	42	6
	3. โรงเรียนประชาศรัทธาธรรม	50	8
รวม		762	114

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 3 ฉบับ ดังนี้คือ ฉบับที่ 1 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้และการปฏิบัติตามสิทธิเด็ก ในด้านสิทธิเสรีภาพด้านการแสดงออก สิทธิที่จะได้รับการป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางร่างกาย หรือจิตใจ รวมทั้งการรังแกทางเพศ สิทธิที่จะได้รับการพัฒนาทางร่างกาย และจิตใจ สิทธิที่จะได้รับการพักผ่อนสันทนาการ มี 3 ตอน แต่ละตอนเป็นแบบเลือกตอบ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอน เป็นข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน สอนกลุ่มวิชาใดบ้าง จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามสิทธิเด็ก ในด้านสิทธิเสรีภาพด้านการแสดงออก สิทธิเสรีภาพที่จะได้รับการป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางร่างกาย หรือจิตใจรวมทั้งการรังแกทางเพศ สิทธิที่จะได้รับการพัฒนาทางร่างกายและจิตใจ สิทธิที่จะได้รับการพักผ่อนและสันทนาการ จำนวน 17 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ประเภทมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์นักเรียนในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยไปสังเกตการสอน แบบสัมภาษณ์จะให้เก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับวิธีสอนและการปฏิบัติตามสิทธิเด็กของครู แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น เป็นสถานภาพทั่วไปของนักเรียนเกี่ยวกับ เพศ อายุ ศึกษายู่ในโรงเรียน เข้าศึกษาในโรงเรียนตั้งแต่เมื่อไหร่ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการสอน และการปฏิบัติตามสิทธิเด็กของครู ในด้านสิทธิเสรีภาพด้านการแสดงออก สิทธิเสรีภาพที่จะได้รับการป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางร่างกายหรือจิตใจ รวมทั้งการรังแกทางเพศ สิทธิที่จะได้รับการพัฒนาทางร่างกายและจิตใจ สิทธิที่จะได้รับการพักผ่อนและสันทนาการ จำนวน 42 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบสังเกตการสอน เป็นแบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง ใช้เก็บรวบรวมเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการปฏิบัติตามสิทธิเด็กด้านสิทธิเสรีภาพด้านการแสดงออก สิทธิเสรีภาพที่จะได้รับการป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางร่างกายหรือจิตใจ รวมทั้งการรังแกทางเพศ สิทธิที่จะได้รับการพัฒนาทางร่างกายหรือจิตใจ สิทธิที่จะได้รับการพักผ่อนสันทนาการ จำนวน 36 ข้อ

การสร้างเครื่องมือของการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาคณะครู ตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก
2. กำหนดกรอบความคิดการปฏิบัติของครูที่สะท้อนถึงการเคารพสิทธิเด็ก 4 ด้าน ดังนี้

1. สิทธิเสรีภาพด้านการแสดงออก

ครูให้นักเรียนฝึกการพูด

- พูดหน้าชั้นเรียน
- พูดอภิปรายแสดงความคิดเห็น
- พูดโต้วาที
- พูดซักถามประเด็นปัญหา

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำงานร่วมกัน

- นักเรียนคิดหาคำตอบหรือวิธีทำเป็นคู่เป็นกลุ่ม
- นักเรียนช่วยกันทำงานดูแลรักษา
งานที่ครูมอบหมายร่วมกัน

ครูฝึกทักษะให้นักเรียนปฏิบัติจริง

- ฝึกทำการทดลองวิทยาศาสตร์
- ฝึกร้องเพลง ฟ้อนรำ
- ฝึกทำอาหาร ปลูกต้นไม้
- ฝึกสนทนาภาษาอังกฤษ

2. สิทธิที่จะได้รับการป้องกันมิให้ตกเป็นเหยื่อ
ความรุนแรงทั้งทางร่างกาย หรือจิตใจ
รวมทั้งการรังแกทางเพศ

ครูใช้เหตุผลในการตัดสินความผิดนักเรียน

- ไม่ใช้ความรุนแรงในการลงโทษ
- ไม่ตีนักเรียนบริเวณที่ไม่มีผ้า

ครูใช้วาจาสุภาพอ่อนโยนพูดกับนักเรียน

- ไม่ใช้คำพูดหยาบคายพูดกับนักเรียน
- ไม่ใช้คำพูดดูถูกความสามารถ
นักเรียน

- ไม่ใช้คำพูดล้อเลียนปมด้อยนักเรียน

ครูที่เป็นเพศตรงข้ามกับนักเรียนแสดง

พฤติกรรมที่เหมาะสม

- ไม่ถูกเนื้อต้องตัวนักเรียน
- ไม่อยู่ตามลำพังกับนักเรียนในที่

รโหฐาน

สิทธิเด็ก

การปฏิบัติที่แสดงถึงการเคารพสิทธิเด็ก

3. สิทธิที่จะได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย และจิตใจ	ครูเอาใจใส่สุขภาพอนามัยของนักเรียน - ครูดูแลความสะอาดเรียบร้อยของนักเรียน - ครูดูแลพัฒนาการของนักเรียน เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน - ครูดูแลการเจ็บป่วยของนักเรียน ครูให้การเสริมแรงทางบวกแก่นักเรียน - ครูให้แต่ัมสะสมเป็นรางวัล - ครูให้คำยกย่องชมเชย - ครูยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเองแก่นักเรียน ครูให้โอกาสนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้แสดงความสามารถของตนอย่างเต็มที่ - ส่งนักเรียนประกวดแข่งขันความสามารถ เช่น ฟ้อนรำ เล่นดนตรี ตอบปัญหาคณิตศาสตร์ แต่งกลอน ฯลฯ ครูดูแลเอาใจใส่นักเรียนที่เรียนด้อยกว่าคนอื่นเป็นพิเศษ เพื่อพัฒนาได้ตามกำลังความสามารถของตน - ครูให้นักเรียนที่เรียนเก่งช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนด้อยกว่า - ครูดูแลเอาใจใส่นักเรียนที่เรียนด้อยมากกว่านักเรียนคนอื่น ๆ
4. สิทธิที่จะได้รับการพักผ่อนและ สันทนาการ	ครูให้นักเรียนมีอิสระพักผ่อนเต็มที่ในเวลาพัก

สิทธิเด็ก

การปฏิบัติที่แสดงถึงการเคารพสิทธิเด็ก

ครูจัดชุมนุมเพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่าง
ให้เกิดประโยชน์ และได้แลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ครูจัดทัศนศึกษา เข้าค่ายพักแรม เพื่อให้
นักเรียนได้รับประสบการณ์ ความรู้
แปลก ๆ ใหม่ ๆ ทั้งด้านศิลปะ วัฒนธรรม

เครื่องมือฉบับที่ 1 แบบสอบถามที่ใช้สอบถามครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับความรู้ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามสิทธิเด็ก จำนวน
38 ข้อ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้คือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับสิทธิเด็ก สิทธิมนุษยชน
2. กำหนดข้อคำถามเกี่ยวกับสิทธิเด็ก โดยครอบคลุมกรอบความคิดและขอบข่ายการ
วิจัยที่กำหนดไว้แต่ละด้าน

3. นำข้อคำถามที่กำหนดสร้างเป็นแบบสอบถามครู เพื่อเป็นเครื่องมือฉบับทดลอง
4. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบภาษาที่ใช้
การสื่อความหมายของข้อความ ความสอดคล้องของเนื้อหา และหาความเหมาะสมของแบบสอบถาม
แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง ได้ข้อคำถาม จำนวน 28 ข้อ

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงไปทดลองใช้กับครูผู้สอนทุกคนที่สอนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ไม่ใช่
ตัวอย่าง ประชากรที่จะศึกษา ในเดือนพฤศจิกายน 2537 เพื่อหาข้อบกพร่องนำมาปรับปรุงพร้อมจัด
ทำเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ต่อไป

เครื่องมือฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับวิธีสอนและการปฏิบัติตามสิทธิเด็กของครู จำนวน 50 ข้อ มีขั้นตอนใน
การสร้างดังนี้ คือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก สิทธิมนุษยชน

2. กำหนดข้อคำถามเกี่ยวกับวิธีสอนของครูในการปฏิบัติตามสิทธิเด็ก โดยครอบคลุม กรอบ ความคิด และขอบข่ายการวิจัยที่กำหนดไว้แต่ละด้าน

3. นำข้อคำถามที่กำหนดสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อเป็นเครื่องมือฉบับทดลอง

4. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบภาษาที่ใช้ การสื่อความหมายของข้อความ ความสอดคล้องของเนื้อหาและหาความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงได้ข้อคำถาม จำนวน 46 ข้อ

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน ที่เรียนอยู่ที่โรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็น โรงเรียนที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรที่จะศึกษา ในเดือนพฤศจิกายน 2537 เนื้อหาข้อบกพร่องนำมา ปรับปรุงพร้อมจัดทำเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ต่อไป

เครื่องมือฉบับที่ 3 แบบสังเกตการสอนที่ใช้สังเกตการสอนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษา ปี ที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 60 ข้อ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้คือ

1. ชั้นเตรียมการ

1.1 ศึกษาเอกสาร หนังสือ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก สิทธิมนุษยชน

1.2 กำหนดรูปแบบการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูโดยศึกษาเครื่องมือและวิธี สังเกตพฤติกรรมการสอน จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น แบบสังเกตพฤติกรรม การสอนของแฟลนเดอร์ส (Flanders)

เครื่องมือออกสการ์ทุ OSCAR II Instrument ซึ่งย่อมาจาก Observation Schedule and Record II แล้วดัดแปลงเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมปฏิบัติตามสิทธิเด็ก ตามระบบ สัญลักษณ์ (Sign System) โดยจัดทำเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ว่าครูได้ "ปฏิบัติ" พฤติกรรมแต่ละข้อที่กำหนดไว้ในแบบสังเกตพฤติกรรมหรือไม่

2. ขั้นตอนดำเนินการ

2.1 กำหนดรูปแบบของเครื่องมือ เมื่อได้รูปแบบของเครื่องมือแล้ว ผู้วิจัยจึงสร้าง แบบสังเกตวิธีการสอนและการปฏิบัติตามสิทธิเด็ก ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

พฤติกรรมของครูเกี่ยวกับวิธีการสอนและการปฏิบัติตามสิทธิเด็กแบ่งออกเป็น พฤติกรรมด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1) พฤติกรรมด้านสิทธิเสรีภาพทางการแสดงออก ได้แก่ การให้โอกาสนักเรียน ชักถามและกล้าปฏิบัติ การให้โอกาสนักเรียนแสดงความคิดเห็นประเด็นปัญหาทางการเรียนแต่ละ ชั่วโมง การให้โอกาสฝึกทักษะได้ปฏิบัติจริง

2) พฤติกรรมด้านสิทธิที่เด็กจะได้รับการป้องกันมิได้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางร่างกาย หรือจิตใจ รวมทั้งการรังแกทางเพศ ได้แก่ ครูปฏิบัติต่อนักเรียนที่กระทำผิดอย่างมีเหตุผล ครูไม่พูดหยาบคาย ดูหมิ่น เลียดสี นักเรียน ครูพยายามหาทางป้องกันมิให้นักเรียนถูกทำร้ายทางเพศ

3) พฤติกรรมด้านสิทธิที่เด็กจะได้รับการพัฒนาทางร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ครูควรเอาใจใส่ดูแลสุขภาพอนามัย ครูควรส่งเสริมพัฒนาความสามารถพิเศษของนักเรียนแต่ละคนตามศักยภาพ ครูควรส่งเสริมสภาพจิตใจของนักเรียนโดยการเสริมแรงบวก

4) พฤติกรรมด้านสิทธิที่เด็กจะได้รับการพักผ่อนและสันทนาการ ได้แก่ ครูให้โอกาสนักเรียนได้พักผ่อน และทำกิจกรรมอย่างสนุกสนานในเวลาพัก ครูส่งเสริมการใช้เวลาว่างของนักเรียนให้เกิดประโยชน์ ครูจัดกิจกรรมสันทนาการที่เหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียน

2.2 การหาความตรงของเครื่องมือ

1) นำแบบสังเกตที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความครอบคลุมจุดประสงค์ของการวิจัย การสื่อความหมายของข้อความ สำนวน ภาษาที่เหมาะสม แล้วนำกลับมาปรับปรุงแก้ไข ได้ข้อสังเกต จำนวน 36 ข้อ

2) นำแบบสังเกตที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับครู 10 คน ในโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างประชากรที่จะศึกษา ในเดือนพฤศจิกายน 2537 เพื่อหาข้อบกพร่อง นำมาปรับปรุงพร้อมจัดทำเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ต่อไป

2.3 การหาความเที่ยงของแบบสังเกต

1) ผู้วิจัยเลือกครูที่มีวุฒิปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในการสอนอย่างน้อย 3 ปี จำนวน 1 คน เพื่อเป็นผู้ช่วยในการทำสอบหาความเที่ยงของแบบสังเกตโดยผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย ร่วมกันทำความเข้าใจรายการพฤติกรรม ในแต่ละข้อของแบบสังเกตให้เข้าใจตรงกัน แล้วนำไปทดลองสังเกตการสอนของครูโรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน จำนวน 1 คน ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร เพื่อฝึกฝนการสังเกตของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยให้เกิดความชำนาญในด้านความเข้าใจพฤติกรรม และร่องไวนในการบันทึก

2) หลังจากที่ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยได้ฝึกฝนการสังเกตจนเกิดความชำนาญแล้วจะทดสอบความเที่ยงของการสังเกต โดยทั้งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจะเข้าสังเกตการสอนของครูวิชาใดวิชาหนึ่ง โรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร 3 ครั้ง และบันทึกผลการสังเกตในแบบบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมการสอน ซึ่งการบันทึกพฤติกรรมการสอนนี้ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยจะเป็นอิสระจากกัน ไม่ปรึกษาหรือพูดคุยกันในระหว่างสังเกต แล้วนำผลที่ได้จากการบันทึกมาหาค่าความเที่ยงของการสังเกต ได้ค่าความเที่ยงดังนี้ คือ ครั้งที่ 1 = 0.88 ครั้งที่ 2 = 0.99 ครั้งที่ 3 = 0.91 ซึ่งค่าความเที่ยงที่ยอมรับได้ไม่ต่ำกว่า 0.85 เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2522)

3) การทดสอบค่าความเที่ยงของการสังเกต ผู้วิจัยจะทดสอบหาความเที่ยงด้วยค่าสัมประสิทธิ์ ของสก็อตต์ (Scott's Coefficient) เชิดศักดิ์ โฆวาลินธุ์ (2522)

$$\text{จากสูตร } R = \frac{P_o - P_e}{100 - P_e}$$

R หมายถึง ค่าความเที่ยงของการสังเกต

P_o หมายถึง อัตราส่วนของความน่าจะเป็นของการสังเกตได้ตรงกันของผู้สังเกต 2 คน หาได้จากผลต่าระหว่าง 1.00 และค่าผลรวมของผลต่างระหว่างสัดส่วนของพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตของผู้สังเกตทั้ง 2 คน

P_e หมายถึง อัตราส่วนของความน่าจะเป็นของการสังเกตพฤติกรรมได้ตรงกันที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ หากได้จากผลบวกของกำลังสองของค่าสัดส่วนความถี่ของพฤติกรรมที่จำนวนสูงสุดกับจำนวนรองลงมา โดยเลือกจากผลการสังเกตของคนใดคนหนึ่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดตามขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยไปยังผู้อำนวยการ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. ขอหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักกรุงเทพมหานคร ไปให้สำนักงานเขตแต่ละเขต เพื่อขออนุญาตในแต่ละโรงเรียนของเขตนั้น
3. ขอหนังสือจากสำนักงานเขตไปให้ผู้บริหารโรงเรียนแต่ละโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย โดยขออนุญาตแจกแบบสอบถาม สัมภาษณ์นักเรียนและสังเกตการสอนทุกกลุ่ม ประสพการณ์
4. เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัน เวลาที่วางแผนไว้ โดยดำเนินการดังนี้
 - 4.1 การสอบถามครู
 - ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้แก่ครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกกลุ่ม ประสพการณ์ จากโรงเรียนที่สุ่มได้ 8 โรงเรียน จำนวน 90 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง ได้คืนครบ 100 %
 - 4.2 การสัมภาษณ์นักเรียน

- นักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรในการสัมภาษณ์เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 15 จากห้องเรียนที่ผู้วิจัยคัดเลือกเป็นตัวอย่างประชากรในการสอบถามและสังเกต เวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์นักเรียนประมาณคนละ 30 นาที ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตารางแสดงรายละเอียดในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียน

รายชื่อโรงเรียน	วัน	เดือน	เวลา
1. โรงเรียนวัดสร้อยทอง	1-31	ธันวาคม 2537	เช้า 8.30-9.00 น.
2. โรงเรียนวัดจันทรสโมสร			กลางวัน 12.30-13.00 น. เย็น 16.00-16.30 น.
3. โรงเรียนเทพวิทยา			เช้า 8.30-9.00 น.
4. โรงเรียนวัดบางพลัด	1-31	มกราคม 2538	กลางวัน 12.30-13.00 น.
5. โรงเรียนวัดประจักษ์ศิลปาคม			เย็น 16.00-16.30 น.
6. โรงเรียนวัดชัยมงคล			เช้า 8.30-9.00 น.
7. โรงเรียนวัดทองธรรมชาติ	1-28	กุมภาพันธ์ 2538	กลางวัน 12.30-13.00 น.
8. โรงเรียนประชาศรัทธาธรรม			เย็น 16.00-16.30 น.

4.3 การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู

- 1) เลือกห้องเรียนที่ใช้ในการสังเกต โดยการจับฉลาก โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน ได้จำนวน 8 ห้องเรียน
- 2) ในแต่ละห้องเรียนผู้วิจัยสังเกตการสอนจริงในห้องเรียนด้วยตนเองทุกกลุ่มประสบการณ์ จำนวน 12 วิชา โดยสังเกตการสอนวิชาละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 คาบเรียน คาบเรียนละประมาณ 50 นาที ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ตารางแสดงรายละเอียดในการเก็บข้อมูลจากแบบสังเกตครู

รายชื่อโรงเรียน	วัน	เดือน	เวลา
1. โรงเรียนวัดสร้อยทอง	1-31	ธันวาคม 2537	9.00-16.00 น.
2. โรงเรียนวัดจันทรมโสมสร			
3. โรงเรียนเทพวิทยา			
4. โรงเรียนวัดบางพลัด	1-31	มกราคม 2538	9.00-16.00 น.
5. โรงเรียนวัดประหาระบือธรรม			
6. โรงเรียนวัดชัยมงคล			
7. โรงเรียนวัดทองธรรมชาติ	1-28	กุมภาพันธ์ 2538	9.00-16.00 น.
8. โรงเรียนประชาศรัทธาธรรม			

3) การสังเกต ผู้วิจัยสังเกตโดยไม่มีการหยุดพักหรือเว้นช่วงการสังเกต

4) การสังเกตการสอนแต่ละห้องเรียนของครูผู้สอนแต่ละคนทั้งระยะห่างของการสังเกตอย่างน้อย 1 สัปดาห์ ดังรายละเอียดในตารางที่ 6

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 จำนวนครั้งในการสังเกต จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์

กลุ่ม/วิชา	จำนวนห้องเรียน (8 ห้องเรียน)	จำนวนครั้งในการศึกษา
กลุ่มทักษะ	- ภาษาไทย	2
	- คณิตศาสตร์	2
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต		2
	- จริยศึกษา	2
กลุ่มสร้างเสริม	- พลศึกษา	2
ลักษณะนิสัย	- ศิลปะศึกษา	2
	- ดนตรีและนาฏศิลป์	2
	- ลูกเสือ-เนตรนารี	2
กลุ่มการงาน	- งานบ้าน	2
พื้นฐานอาชีพ	- งานเกษตร	2
	- งานประดิษฐ์และงานช่าง	2
กลุ่มประสบการณ์พิเศษ		
	- ภาษาอังกฤษ	2
รวม	8	192

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. แบบสอบถามครู วิเคราะห์ข้อมูลโดย

ตอนที่ 1 จากแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 จากแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็ก โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 จากแบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตามสิทธิเด็ก โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. แบบสัมภาษณ์นักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

3. แบบสังเกตพฤติกรรมของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตามสิทธิเด็ก โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ค่าร้อยละใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนที่ปฏิบัติ}}{\text{จำนวนที่ปฏิบัติทั้งหมด}} \times 100$$

2. ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงของการสังเกตของสก็อต (Scott's Coefficient)

ใช้สูตร

$$R = \frac{P_o - P_e}{1.00 - P_e}$$

เมื่อ R แทนค่าความเที่ยงการสังเกต

P_o แทนอัตราส่วนของความน่าจะเป็นของการสังเกตได้ตรงกันของผู้สังเกต 2 คน หาได้จากผลต่างระหว่าง 1.00 และค่าผลรวมของผลต่างระหว่างสัดส่วนของพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต ของผู้สังเกตทั้ง 2 คน

P_e แทนอัตราส่วนของความน่าจะเป็นของการสังเกตพฤติกรรมได้ตรงกันที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ หาได้จากผลบวกของกำลังสองของค่าสัดส่วนความถี่ของพฤติกรรมที่จำนวนสูงสุดกับจำนวนรองลงมาโดยการเลือกจากผลการสังเกตของคนใดคนหนึ่ง

(เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์, 2522)

